

Percímek

Minden házassági ügy kivizsgálásakor alkalmazni kell legalább egy percímet, amelyet az Egyház érvénytelenséget okozó tényezőnek ismer el. Ezek a percímek a hatályos egyházi törvénykönyvben találhatóak és a házasság katolikus értelmezésén alapulnak.

A plébánossal való találkozás/beszélgetés alkalmával szóba kerül az is, hogy az adott házasságot melyik percímen/percímeiken lenne ajánlatos kivizsgálni. Percímet ajánlhat a kérvényező és a Keresetlevelet felterjesztő pap is. Az egyházi bíróság a kereset elfogadása után dönt arról, hogy mely percímeteket alkalmazza a házasság kivizsgálásánál. A megjelölt percímek képezik a további kivizsgálások (például a felek, tanúk meghallgatása, szakértő bevonása) alapját. A bizonyítékgyűjtés során nyilvánvalóvá válhat, hogy egy másik percím alkalmazhatóbb, ebben az esetben a fél/felek kérheti/kérhetik a percím/percímek megváltoztatását.

A semmisség megállapításának percímeit az alábbiakban felsoroljuk egy rövid leírás és a megfontolandó kérdések kíséretében. Ha valaki egy vagy több percímen belül a kérdések többségére vagy mindegyikére igennel tud válaszolni, akkor az a percím megfelelő lehet a házassága kivizsgálására. Az itt felsorolt percímeiken kívül léteznek más okok is a házasság érvénytelenségének megállapítására, de az egyszerűség kedvéért azok itt nem szerepelnek.

A Gyulafehérvári Főegyházmegyei Bíróságon indítandó házassági peres eljáráshoz a megkeresett pap fog útbaigazításokat nyújtani a megfelelő percím kiválasztásához.

1. A házasság megkötésére képtelenek: 1. akik értelmük elégséges használatának híjával vannak. (1095. k. 1°)

Érvényes házasságot csak az a személy köthet, aki rendelkezik a megfelelő érvelési képességgel ahhoz, hogy tudja, mit jelent a házasság, és mit vállal a házassággkötéskor. Súlyos állapotok, mint például a mély értelmi fogyatékoság, bizonyos személyiségzavarok vagy tudatzavarok (például alkoholos vagy drogos befolyásoltság, epilepsziás rohamok) megakadályozhatják, hogy a személy a házassági szertartás alatt birtokolja vagy használja az érvelési képességét. Ha a házassági szertartás alatt egyik vagy mindkét házasfél nem volt képes használni az érvelési képességét, ezt az okot figyelembe lehet venni.

• Kérdések:

- Éltél vagy élt a volt házasfeled kábítószerrel vagy alkohollal olyan mértékben, hogy az emlékezetkiesést okozott? Ha igen, használtál vagy használt a volt házasfeled kábítószerrel vagy alkohollal közvetlen az esküvői szertartás előtt?
- Állapították meg nálad vagy a volt házasfelednél valaha is nagyon alacsony intelligenciát, súlyos tanulási nehézséget vagy mentális betegséget, amely emlékezetkiesést vagy téveszméket okozott? Ha igen, történt ilyen epizód az esküvői szertartás idején?
- Szenvedtél vagy szenvedett a volt házasfeled epilepsziában? Ha igen, történt roham közvetlenül az esküvői szertartás előtt vagy alatt?

2. A házasság megkötésére képtelenek: 2. akik súlyos ítélőképesség-hiányban szenvednek azokat a lényeges házassági jogokat és köteleességeket illetően, melyeket kölcsönösen át kell adniuk és el kell fogadniuk. (1095. k. 2°)

A joggyakorlat szerint a súlyos ítélőképesség-hiány az akarat gyakorlati értékelő tevékenységét érinti. A „súlyos” jelző itt nem a betegség súlyosságára, hanem a belőle fakadó házasságkötési ítélőképesség hiányának súlyosságára utal. A házasulandóknak azt is meg kell ítélniük, mivel is jár a házasság, mire vállalkozik az, aki házasságot akar kötni. Fokozott felelősségtudatról van szó, amihez elégséges módon tisztában kell lenni a házasság lényegi jogaival és köteleességeivel. Gyakorlati ítélethozatalról van szó. A képesség értékelő-gyakorlati, az akarat és döntés szférájába tartozik. G. Pinto egyházjogász nyomán az érzelmi éretlenség kritériumai a következők: 1. az illető képtelen kontrollálni saját ösztönét, lelkének impulzusait, lökéseit, tehát nem képes uralma alá vonni őket; 2. szoros kapcsolat a szülőkkel, házastársában is őket keresi; 3. képtelen elfogadni a lélek belső konfliktusait, elviselve a belső szorongást abban a reményben, hogy majd úrrá lesz rajtuk; 4. alkalmatlanság olyan interperszonális kapcsolat létesítésére, fenntartására, mely megfelelne a házasság lényegi kötelezettségeinek; 5. képtelen értékelni a házasságkötést; 6. túlzott egoizmus, csak saját érdek keresése; mindig kapni akar, sohasem adni, eszközként használja a másik személyt.

• **Kérdések:**

- Volt-e köztetek „vigasztaló” kapcsolat egy megszakadt eljegyzés vagy korábbi házasság után, amikor úgy döntöttetek, hogy házasságot kötök?
- A házasságot egyszerűen „a következő lépésnek” tekintettétek, anélkül, hogy sokat gondolkodtatok volna rajta?
- Csak rövid ideig udvaroltatok egymásnak?
- Impulzív módon vagy gondolkodás nélkül hoztátok meg a házassági döntést?
- Hoztatok-e éretlen és impulzív döntéseket az élet más területein (karrier, pénzügyek stb.)?
- Azt mondanád, hogy valójában nem ismertétek egymást elég jól ahhoz, hogy megházasodjatok, amikor megtettétek?
- A házassági döntésetek valamilyen sürgető kérdésen vagy körülményen alapult (például házasság előtti terhesség, nehéz családi helyzet, kortárs csoport nyomása, menekülés egy másik kapcsolatból)?
- A család vagy a barátok komoly aggodalmukat fejezték ki ezzel a házassággal kapcsolatban, de ti úgy döntöttetek, hogy figyelmen kívül hagyjátok a véleményüket?

3. A házasság megkötésére képtelenek: 3. akik pszichikai természetű okok miatt a házasság lényegi kötelezettségeit nem tudják vállalni. (1095. k.3 °)

A személy olyan fogyatékosága ez, mely a beleegyezés tárgyát érinti. Az illető nem képes teljesen átadni magát és elfogadni partnerét a házastársi életközösségre. A képtelenség típusai: 1. képtelenség a gyermekekkel kapcsolatos lényegi kötelezettségek teljesítésére: a. magára a

háztársi cselekedetre való pszichés képtelenség (impotencia, vaginizmus), b. a háztársi cselekedet emberi módon való gyakorlására való képtelenség (szadizmus, mazochizmus), c. abnormális kényszer a fogamzásgátlásra, abortuszra, gyermekgyilkosságra, megszakított közösülésre, ellenállhatatlan önkielégítési készletés, d. vérfertőzésre való ellenállhatatlan hajlamú szülő alkalmatlansága a gyermeknevelésre; 2. képtelenség a hűség megtartására (pl. homoszexualitás, nimfománia); 3. képtelenség a felbonthatatlanság megtartására; 4. képtelenség a felek javát szolgáló teljes életközösségre. Ha a házasságkötéskor a személy súlyos pszichológiai vagy pszichiátriai állapottal küzdött, amely megakadályozta, hogy vállalja a házassággal járó kötelezettségeket, a házasság érvénytelen. A betegség fennállásáról bizonyíték szükséges. Ezekben az esetekben a bíróságnak egy szakértőt is be kell vonnia a kivizsgálás folyamatába.

Kérdések:

- Diagnosztizáltak nálad vagy a volt háztársadnál súlyos pszichológiai betegséget?
- Konkrét diagnózis nélkül is szenvedtél vagy szenvedett a volt háztársad súlyos mentális betegségben a házasságkötés idején?
- Volt-e valamelyiketeknek valamilyen függősége az esküvő idején (alkohol, drogok, vényköteles gyógyszerek stb.)? Ha igen, megakadályozta-e a betegség vagy a függőség, hogy megéljétek az egymásnak vagy a gyermekeiteknek tett kötelezettségvállalásokat?
- A házasságkötés idején volt-e valakinek valamilyen súlyos szexuális zavara, komoly kérdései a szexuális identitásával kapcsolatban? Ha igen, befolyásolta-e ez a házassági kötelezettségvállalás megélésének képességét?

4. A házassági beleegyezéshez szükséges, hogy a házasságkötő felek előtt legalább az ne legyen ismeretlen, hogy a házasság a férfi és a nő között tartós közösség, amely arra irányul, hogy valamilyen szexuális együttműködéssel gyermeket nemzzenek. Ezt a tudatlanságot a serdülőkor után nem vélelmezzük. (1096. k.)

Tudatlanságról akkor beszélünk, ha nincs meg a kellő ismeret a házasságkötés jogcselekményéhez. Minimális ismeret nélkül nem lehet felelősen akaratot nyilvánítani. A házasságkötő feleknek minimálisan azt kell tudniuk, hogy a házasság: 1. heteroszexuális közösség, csak egy férfi és egy nő között jöhet létre; 2. bensőséges életközösség, interperszonális kapcsolat; 3. állandó életközösség, egész életre szól, kizárja az alkalmi kapcsolatokat, de ez az ismeret nem foglalja magába szükségképpen az egységet és a felbonthatatlanságot; 4. ez a sorsközösség természete a felek javára és a gyermeknemzésre irányul, valamilyen szexuális együttműködéssel. A tudatlanságot a serdülő kor után nem vélelmezzük. Ha valaki valóban nem tudja, hogy a házasság egy ilyen partneri viszony, ez az ok figyelembe vehető.

• Kérdések:

- Olyan családi háttérből származol, ahol sok válás, különélés vagy élettársi kapcsolat volt?

- Volt-e olyan tapasztalatod, hogy több háztartásban nőttél fel, akár rokonok, akár nevelőszülők között?
- Intézményben, például árvaházban nőttél fel? Ha igen, elmondhatod-e, hogy soha nem volt példaképed a boldog vagy egészséges házasságra?
- Elmondhatod-e, hogy nem tudtad, amikor megházasodtál, hogy a házasság egy állandó partneri viszony?
- Voltak-e olyan kulturális tényezők, amelyek befolyásolták a házasságról szerzett ismereteidet?
- Meglepett vagy sokkolt a házasság után, hogy mit is jelent a házasság?
- Gyorsan különváltatok, miután felfedeztétek, hogy mit is jelent a házasság?

A házasság szexuális természetére vonatkozó tudatlanság (1096. k.)

Érvényes házasság csak akkor köthető, ha a házasság természeténél fogva lehetőség van gyermekek születésére a házastársak közötti szexuális együttműködés révén. Bár az ilyen tudatlanság nem feltételezett a serdülőkor után, ez az ok figyelembe vehető, ha egyik vagy mindkét házastárs valóban tudatlan volt e tényről.

Kérdések:

- Túl fiatalok voltak, amikor udvarolni kezdtetek egymásnak? Ha igen, akkor ez volt az első társkereső kapcsolat a házasságkötés előtt?
- Mindketten olyan családi háttérrel rendelkeztek, ahol egyáltalán nem beszéltek a szexualitásról?
- Mindketten úgy léptetek be ebbe a házasságba, hogy egyáltalán nem tudtátok, mit jelent az emberi szexualitás vagy a szexuális kapcsolat?
- Meglepett-e vagy sokkolt-e a házasságkötés után a szexualitás vagy a szexuális kapcsolat?
- A házasságkötés után rövid időn belül elváltatok, mert nem akartatok szexuális kapcsolatot?

5. A személyben való tévedés a házasságot érvénytelenné teszi. (1097. k. 1. §.) A személy tulajdonságában való tévedés, még ha okot ad is a szerződésre, a házasságot nem érvényteleníti, hacsak a szándék nem egyenesen és főként erre a tulajdonságra irányul. (1097. k. 2. §.)

A személyben való tévedés akkor érvényteleníti a házasságot, ha magára a másik fél személyére, személyazonosságára vonatkozik. Igen ritkán előforduló tévedésről van szó, mivel a partner azonosságában van tévedés.

• Kérdések:

- Csak nagyon rövid ideig ismertétek egymást a házasság előtt?
- Távkapcsolatot tartottatok fenn az udvarlás időszakában?

- Valójában nagyon kevés időt töltöttetek együtt, a házasságkötés előtt?
- A kiszemelt házastárs nem az a személy volt, akinek gondoltad?
- A házasság után fedezted fel, hogy az a személy, akivel összeházasodtál, valójában nem az a személy, akivel össze akartál házasodni?
- Sokkolt vagy meglepett, amikor ez a tévedés kiderült?
- Amikor a tévedés kiderült, azonnal különváltatok, vagy a házastársi kapcsolatokat azonnal megváltoztattátok?

A személy tulajdonságában való tévedés akkor érvényteleníti a házasságot, ha a tulajdonságot közvetlenül és főként akarták. Lehetséges olyan tévedés is, amely olyan tulajdonságra vonatkozik, amely természeténél fogva súlyosan megzavarhatja a házasságot, ám nem szándékozták főként és közvetlenül.

- **Kérdések:**

- Volt-e olyan bizonyos tulajdonság vagy jellemvonás, amelyet kerestél egy leendő férjben vagy feleségben (például bizonyos társadalmi státusz, családi állapot, iskolai végzettség, bizonyos szakma, vallási meggyőződés, függőségtől vagy betegségtől való mentesség, büntetett előéletől való mentesség)?
- Olyan fontosnak tartottad-e ezt a jellemvonást a leendő házastársban, hogy csak olyannal házasodnál össze, aki rendelkezik ezzel a jellemvonással?
- Amikor kiderült, hogy a házastárs nem rendelkezik az adott tulajdonsággal, hogyan reagáltál?
- Megszakítottad a kapcsolatot, amikor megbizonyosodtál arról, hogy a másik személy nem rendelkezik ezzel a tulajdonsággal?

6. Érvénytelenül házasodik, aki a házasságot olyan megtévesztéssel rászédve köti meg, amelyet a beleegyezés megszerzése végett követtek el, és amely a másik félnek egy olyan tulajdonságára vonatkozik, mely természeténél fogva súlyosan megzavarhatja a házastársi életközösséget. (1098. k.)

A személy, aki házasságot köt, téved valamilyen jelentős tulajdonságában a másik személynek, ami súlyosan megzavarja az együttélésüket. A megtévesztés a beleegyezés megszerzése miatt történik. Bizonyos lényeges elemeknek a meglétét bizonyítani kell, hogy a megtévesztés címén érvénytelen legyen egy házasság: 1. a megtévesztés tudatosan és szándékosan előkészített a beleegyezés megszerzése érdekében; 2. a tulajdonság valós, súlyos és létező a beleegyezés adásakor; 3. a tulajdonság ismeretlen a másik fél előtt; 4. a tulajdonság hiányát a házasságban fedezik fel.

- **Kérdések:**

- Szándékosan hamis információkat közöltél vagy eltitkoltál olyan információkat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a másik személy megalapozott házassági döntést hozhasson?
- Valaki más (pl. egy szülő vagy testvér) félrevezetett vagy eltitkolt olyan információt, amely a jól informált házassági döntéshez szükséges volt?
- A megtévesztés szándékosan volt, azért, hogy a másik személy beleegyezzen a házasságba?
- Ha az igazságot tudták volna, akkor a házasságkötést lemondták volna?
- Ha a megtévesztés később kiderült, volt-e azonnali hatása a házasságra?
- A válás vagy különélés azért következett be, mert a csalás, megtévesztés kiderült?

7. A házasság egységére, felbonthatatlanságára vagy szentségi méltóságára vonatkozó tévedés, amennyiben az akaratot nem határozza meg, nem rontja le a házassági beleegyezést. (1099. k.)

A házasság egységét érintő tévedés úgy tekint a poligámiára vagy a hűtlenségre, mint ami megengedett a házasságban. A felbonthatatlanságot érintő tévedés azt feltételezi, hogy a polgári válással véget ér a házasság, vagy, hogy nem létezik az életen át tartó kapcsolat, mely létezik akkor is, amikor a felek egymástól különváltak, és akkor is, amikor egy újabb házasságot kötöttek. A házasság szentségét érintő tévedés, amikor valaki úgy gondolja, hogy a házasság két megkeresztelt személy között nem *ipso facto* szentség (lásd 1055. k. 2. §) vagy a megkeresztelték házassága egyszerűen egy evilági szokás. Amennyiben ez a tévedés meghatározza az akaratot, érvényteleníti a házassági beleegyezést. Ha valaki, aki házasságot akar kötni, fenntartja magának a jogot, hogy elváljon, ha nem úgy alakul a házassága, ahogyan ő azt akarta, vagy visszautasítja a házasság szentségét és csak a polgári házasságot fogadja el, akkor a tévedés meghatározza az akaratot, és a házasság érvénytelen. Hasonlóképpen, ha valaki, aki házasságot köt, úgy gondolja, hogy a hűtlenség nem ellenkezik a házasság természetével, és elméletileg elfogadja a házasságon kívüli szexuális kapcsolatot, a beleegyezés érvényes, mert a téves felfogása csak az értelmét érintette. Azonban, ha a személy, úgy köti meg a házasságot, hogy akarja a házasságon kívüli szexuális kapcsolatot, egy vagy több személlyel, akkor ez a tévedése meghatározza az akaratot és a beleegyezés érvénytelen.

• Kérdések: (a házasság egységet érintő tévedés)

- Úgy gondoltad, hogy a házasságkötés után elfogadható más szexuális partnerekkel rendelkezni?
- Volt-e valami a családi háttérben, ami megmagyarázza azt a hitet, hogy a házasság nem kizárólagos (teljes hűség) kapcsolat?

- Olyan családi környezetben nevelkedtél, ahol szexuális hűtlenség, élettársi kapcsolat vagy több szexuális partner volt?
 - A házasságkötéskor úgy gondoltad, hogy bármikor elválhatsz és újra házasodhatsz valamilyen meghatározott okból vagy a saját döntés alapján?
 - A családot elfogadhatónak vagy kívánatosnak tartotta a hűtlenséget vagy az együttélést?
 - Hűtlen voltál korábbi kapcsolataidban?
 - Olyan családban nevelkedtél, ahol nem gyakoroltak vallást, ahol elfogadott volt a szexuális partnerek váltogatása?
 - Amikor házasságot kötöttél, elfogadtad a „nyílt” házasság fogalmát?
 - Elfogadtad a házasságkötéskor a több szexuális partner gondolatát vagy a partnerek „cseréjét”?
 - Hűtlen voltál a jegyesedhez az udvarlás vagy az eljegyzés során?
 - Elfogadhatónak vagy kívánatosnak tartottad az élettársi kapcsolatot vagy az együttélést?
 - Hűtlen voltál a házasság során?
 - Úgy tekintettétek a házasságokat, mint egy „próbaházasságot”?
 - Úgy hittétek a házasságkötéskor, hogy jogotok van a váláshoz és az új házasságkötéshez?
- **Kérdések: (a házasság felbonthatatlanságát érintő tévedés)**
 - Valamelyiketek olyan családban nevelkedett, ahol a családtagok nem gyakorolták a vallásukat?
 - Volt valaki a családotban, aki többször elvált és újránházasodott?
 - Valamelyiketek családjában elfogadott, kívánatos volt a válás és az új házasságkötés?
 - Úgy gondoltátok, hogy házasságok nem egy állandó kapcsolat?
 - Alkalmaztátok-e a vagyoni jogi egyezményt, mert úgy gondoltátok, hogy mindent előre el kell rendezni, mivel a házasság nem egy állandó kapcsolat? (Vagyonjogi egyezmény – 1. A semmisség terhe mellett a házassági vagyoni jogi egyezmény közjegyző által hitelesített okiratban foglaltatik, illetve valamennyi félnek beleegyezését kell adnia, vagy különös, előre meghatározott tartalmú megbízólevéllel. 2. A házasság előtt megkötött vagyoni jogi szerződés csak a házasságkötés időpontjától lép hatályba. 3. A házasság idején megkötött szerződés a felek által meghatározott időponttól vagy, annak hiányában, megkötésének időpontjától lép hatályba. – 330. cikkely román polgári törvénykönyv)
 - Elfogadtátok a „próbaházasságot” azzal a meggyőződéssel, hogy különválhattok, ha a kapcsolatotok nem működik?
 - A házasságkötéskor úgy gondoltad és az ismerőseidnek azt hangoztattad, hogy bizonyos okok miatt (pl. fizikai bántalmazás, házasságtörés, betegség, stb.) el lehet válni és új házasságot lehet kötni?

- Ha mindketten tudtátok volna, hogy a válás és az új házasságkötés semmilyen körülmények között nem lehetséges, visszaléptetek volna a házasságkötéstől?
- Úgy gondoltad és úgy hiszed, hogy jogod van elválni és újrَاهázasodni, amikor csak akarsz?

Kérdések: (a házasság szentségét érintő tévedés)

- Valamelyiketek olyan családi környezetből származik, ahol nem gyakorolták a vallásukat?
- Valamelyiketek olyan családi környezetből jön, ahol azt tanították, hogy a házasság nem szentség, nem egy szent kötelék?
- Komolyan gondoltátok, hogy a házasság egy civil szerződés, amelynek csak polgári hatásai vannak, aminek semmi köze a valláshoz és egyházhoz?
- Valamelyiketek csak polgári házasságot akart kötni? Ha igen, akkor a jegyeseid visszautasította a házasságot, ha azt egyházban is meg akartad kötni?
- Olyan erősen hittetek abban, hogy a házasság csak világi természetű, hogy nem volt még elképzelhető sem számotokra, hogy a házasságnak van vallásos és szent eleme is?
- Valamelyiketekben volt-e gyűlölet vagy ellenszenv a vallással szemben?

8. Ha egyik vagy mindkét fél pozitív akarati cselekedettel kizárja magát a házasságot vagy a házasságnak valamilyen lényeges elemét vagy a házasság valamilyik lényegi tulajdonságát, akkor érvénytelenül köt házasságot. (1101. k. 2. §.)

Amikor valaki a beleegyezését (igen) adja a házasságkötéshez, azt vélelmezzük, hogy komolyan azt mondja, amit gondol. Ha azonban valaki szándékosan kizárja a házasság lényeges tulajdonságait és lényeges elemeit, érvénytelenül köt házasságot. A házassági beleegyezés kizárásának nem kell explicitnek lennie ahhoz, hogy érvénytelenné tegye a beleegyezést. Három fajta részleges színlelés létezik: a gyermekek java ellen, a hűség java ellen és az állandóság java ellen.

• Kérdések: (a házasság kizárása)

A házasság teljes színlelése azt jelenti, hogy a házastársak egyike vagy mindkettő a házasságkötéskor nem akar házasságot kötni. Valami mást akar elérni a házassággal. Ez a perció használható abban az esetben, ha a felek egyike vagy mindkettő „úgy tesz”, mintha házasságot akarna kötni, de nem áll szándékában valódi és tartós házasságot kötni.

- o Egy másik által megszervezett és akart házasságra mondatok igent?
- o Valamilyen más okból kötöttetek házasságot és nem szerelemből vagy az egymás melletti elköteleződés vágyából?
- o Volt-e valamilyen ok, amiért vállaltad a házassági szertartást, anélkül, hogy egy életre szóló kapcsolatra vágytál volna a másik féllel? (például állampolgárság megszerzése, a családból való menekülés, jóléti vagy pénzügyi célokból)

- Ha igen a válasz a fenti kérdések bármelyikére, akkor a házasságkötés után röviddel különváltak?

- **Kérdések: (állandóság kizárása)**

A házasság lényeges elemei a gyermek java, a hűség java és az állandóság java. Ha a házasulandók egyike vagy mindkettő kizárta a házasság állandóságát, ezt a percímet lehet alkalmazni. A házasság természeténél fogva egy állandó kapcsolat, ami nem bontható fel a felek akaratóból. A házasság érvénytelen, ha valaki azzal a szándékkal köti meg, hogy a házasság csak egy ideiglenes kapcsolat, amikor valaki fenntartja magának a jogot a házasságból való kilépéshez.

- Úgy gondoltad, hogy jogod van bármikor kilépni ebből a házasságból és újabb házasságot kötni?
- Csak „próba- házasságot” akartál kötni?
- Olyan neveltetéssel rendelkezél, amely azt tanította, hogy a válás elfogadható, (például házasságtörés, fizikai bántalmazás, boldogtalanság, betegség) estén?

- **Kérdések: (gyermek kizárása)**

Ha a felek egyike vagy mindkettő azzal a szándékkal kötött házasságot, hogy kizárta vagy korlátozta a gyermekáldást, alkalmazható a percím. A kizárás számos formában megmutatkozhat: határozott szándék, hogy ne szülessen gyermek a házasságból, a gyermekvállalás elodázása meg nem engedett módon, sterilizálással vagy a születésszabályozás következetes alkalmazásával a terhesség elkerülése érdekében. Az eredmény általában az, hogy nem születik gyermek a házasságkötés után, vagy a gyermekek számát tudatosan és szándékosan korlátozzák.

- Szilárdan úgy gondoltad, hogy egyedül jogod van eldönteni, hogy mikor és hány gyermek születik ebből a házasságból?
- Azzal a szándékkal léptél házasságra, hogy személyesen (a társaddal való egyeztetés nélkül) késleltess vagy elhalaszd a gyermekvállalást egy későbbi időpontig?
- Volt-e egy meghatározott időpont vagy feltétel a gyermekvállalásra a házasság későbbi szakaszában, de nem közvetlenül a házasság után (például az iskola befejezése után, vagy pénz megtakarítása után, vagy egy bizonyos számú év után)?
- Volt-e döntés a házasság előtt, hogy ne legyenek közös gyermekeitek?
- Még ha volt is házasság előtti terhesség, szándékotokban állt-e, hogy ne szülessenek gyermekek a házasságban?

- Volt-e korlátozás a gyermekek számát illetően, akik a házasságban születnek? Ha igen a válasz a fenti kérdések bármelyikére, akkor hoztak-e határozott intézkedéseket a terhesség elkerülése érdekében (például fogamzásgátlók vagy születésszabályozó gyógyszerek vagy eszközök, abortusz, vazektómia vagy petevezeték-elzárás)?
- Állítottatok-e bármilyen feltételt vagy szándékot a gyermekek számának korlátozására a házasságban (például: „Akkor megyek hozzád feleségül, ha csak egy gyermekünk lesz”)?

• **Kérdések: (hűség javának kizárása)**

Ha a felek egyike vagy mindkét fél kizárta a hűséget, a házasság érvénytelen. A házastársi hűség azt jelenti, hogy csak a házastárs van, mint egy életen át meglevő szexuális partner. Az abszolút hűség megtiltja a mással való szexuális kapcsolat fenntartását. Ha valaki azzal a szándékkal köt házasságot, hogy kizárja az abszolút hűséget, nyitva hagyja annak lehetőségét, vagy arra gondol, hogy mást is választhat szexuális partnerének, a házasság érvénytelen. Fontos megjegyezni, hogy a házasságot a kezdetektől jelenlevő ellentétes szándék teszi érvénytelenné és nem a tényleges hűtlenség. A házasságtörés önmagában nem semmisségi percím.

- Úgy gondoltad, hogy jogod van eldönteni, hogy lesznek-e más szexuális partnereid ebben a házasságban?
- „Nyílt” házasságot szándékoztatok-e kötni, amely lehetővé tenné más szexuális partnerekkel való kapcsolatot?
- Olyan családi háttérből származol, ahol több szexuális partner is volt, vagy élettársi kapcsolatban éltek, vagy a szüleid szexuálisan hűtlenek voltak a házasságuk során?
- A szexuális hűtlenség elfogadható volt-e számodra a házasságkötés előtt?
- Úgy tekintettél-e a házasságra, hogy az nem jelenti azt, hogy csak a házastársaddal létesíthetsz szexuális kapcsolatot?
- Hűtlen voltál a másik félhez az eljegyzés előtt/után?
- Együtt éltél a volt házastársaddal a házasságkötés előtt?
- Együtt éltél egy személlyel a házasságkötés előtt?
- Történt-e tényleges hűtlenség vagy házasságtörés a házasság során?

**9. Jövőre vonatkozó feltétellel érvényes házasságot kötni nem lehet. (1102. k. 1. §.)
A múltra vagy jelenre vonatkozó feltétellel kötött házasság attól függően érvényes vagy sem, hogy az, ami a feltétel tárgya, létezik-e vagy sem. (1102. k. 2. §.)**

Jövőre vonatkozó feltétel

Az érvényes házassághoz a személynek nem lehet fenntartása vagy jövőre vonatkozó feltétele. A házastársak teljes és szabad beleegyezéssel kötnek egymással házasságot. Ha valaki úgy köt házasságot, hogy közben azt várja, hogy bizonyos feltételek a jövőben teljesüljenek (meg fogja változtatni vallási hovatartozását, gyermeke lesz, stb.) a házasság érvénytelen. A percím abban az esetben használható, ha a felek egyike vagy mindkettő egy kifejezett jövőbeni feltétellel kötött házasságot.

- **Kérdések:**

- A házassághoz a jövőre vonatkozóan bármilyen feltételt kapcsolnál (például: „Akkor megyek hozzád feleségül, ha... mindig ezen a területen fogunk élni, ... megszerzed az orvosi diplomádat, ... katolikus leszel, ... lesz egy közös gyermekünk, stb.”)?
- Aláírtál-e házassági szerződést, mert úgy gondoltad, hogy a válás lehetőség, ha egy jövőbeni feltétel nem teljesül? Ha igen a kérdések bármelyikére, akkor a házasságot megszakítottátok volna, ha a másik házastárs nem ért egyet a feltétellel?
- A feltétel nem teljesült és ez vezetett-e a végső különváláshoz vagy váláshoz?

Múltra vonatkozó feltétel

A múltra vonatkozó feltétel olyan tény létezésére vagy nem létezésére vonatkozik, amely jellemzően a házastárs múltjára vonatkozik. Ilyen múltbeli feltétel kitétele a házasságra komoly kérdéseket vet fel, és érvényteleníti a házasságot, ha bebizonyosodik, hogy a házasságkötéskor a feltétel, amelyre a házasság alapozódott, nem teljesült. Ezt a percímet akkor lehet alkalmazni, ha a házastársak egyike vagy mindkét fél egy múltbeli feltétellel kötött házasságot.

- **Kérdések:**

- A házassághoz a múltra vonatkozóan bármilyen feltételt kapcsolnál (például: „Akkor megyek hozzád feleségül, ha... soha nem voltál korábban házas, ... befejezted a főiskolát, ... soha nem voltál börtönben, ... soha nem éltél vissza kábítószerrel”)?
- Aláírtál-e házassági szerződést vagy bármilyen más dokumentumot a múltbeli feltétellel kapcsolatban?
- A kapcsolatot megszakítottátok volna, ha a feltétel nem teljesült volna?
- A feltétel nem teljesült, és ez volt az oka a különválásnak?

Jelenre vonatkozó feltétel

A jelenre vonatkozó feltétel egy tény vagy körülmény fennállása vagy nem létezése a jelen pillanatban (terhesség, egészségi állapot, karrier, karakter vagy vonás, stb.) Ilyen feltétel kitétele a házasságra komoly kérdéseket vet fel és érvényteleníti a házasságot, ha bebizonyosodik, hogy a házasságkötéskor a feltétel, amelyre a házasság alapozódott, nem teljesült. A percímet akkor

lehet alkalmazni, ha a házastársak egyike vagy mindkettő egy jelenre vonatkozó feltétellel kötött házasságot.

- **Kérdések:**

- A házassághoz a jelenre vonatkozóan bármilyen feltételt kapcsolnál (például: „Akkor megyek hozzád feleségül, ha... soha nem voltál korábban házas, ... befejezted a főiskolát, ... soha nem voltál börtönben, ... soha nem éltél vissza kábítószerrel”)?
- Aláírtál-e házassági szerződést vagy bármilyen más dokumentumot a múltbeli feltétellel kapcsolatban?
- A kapcsolatot megszakítottátok volna, ha a feltétel nem teljesült volna?
- A feltétel nem teljesült, és ez volt az oka a különválásnak vagy válásnak?

Olyan feltételt azonban, amelyről a 2. §-ban van szó, csakis a helyi ordinárius írott engedélyével szabad kötni. (1102. k. 3. §.)

10. Érvénytelen az a házasság, amelyet kényszer vagy súlyos, kívülről – akár nem is szándékosan – előidézett olyan félelem hatására kötöttek meg, amelytől, hogy az illető szabaduljon, kénytelen a házasságot választani. (1103. k.)

A kényszer fizikai, amikor súlyos és kívülről előidézett, amelynek a személy nem tud ellenállni. Minden jogcselekmény érvénytelen és meg nem történtnek számít, ha a személyt olyan kívülről érő, olyan kényszer hatása alatt cselekszik, melynek az illető nem tud ellenállni. (125. k. 1. §) A fizikai kényszer az akarat működését kikapcsolva arra kényszeríti a személyt, hogy akaratnyilvánítási jelt adjon. A házasságot a felek szabad beleegyezés hozza létre, ezért az a házasság, amely kényszer hatása alatt, az ő akaratuk ellenére volt megkötve, érvénytelen.

A félelem személytől származik. Ahhoz, hogy érvénytelenítse a házasságot: 1. súlyosnak kell lennie (súlyosan megfenyegetik, szülői kényszer vagy tisztelet); 2. kívülről előidézett (külső emberi); 3. csak a házassággal elhárítható (legalábbis a megfélemlített személy megítélése szerint).

- **Kérdések:**

- Bármilyen módon kényszerítették-e arra, hogy házasságot köss?
- A házasságkötés valaki más ötlete volt, és nem a tiéd?
- Valamelyiketek úgy érezte, hogy nincs más választása, mint házasságot kötnie a másik féllel?
- Volt-e konkrét fenyegetés arra vonatkozólag, ha nem kötöttek meg a házasságot?

Tiszteletbeli a félelem, amikor a kényszerített személy ezen ok miatt akarja magát a jogcselekményt. Ha az egyik fél vagy mindkettő félelemből kötött házasságot, azért, hogy eleget tegyen egy felette hatalommal bíró személy követelésének, ezt a percímet lehet alkalmazni. A

tiszteletbeli félelem olyan belső érzélem, amely valamilyen külső erő hatására alakul ki. A külső erő lehet egy erőteljes javaslat vagy parancs. A tisztéletbeli félelem hatása alatt cselekedve egy személy házasságot köt, mert nem akarja a számára fontos személy csalódottságát.

- **Kérdések:**

- Kényszerített vagy nyomást gyakorolt a házasság megkötésére valaki, aki fontos az életedben (például szülők, lelkeszek, rokonok, tanárok)? Ha igen, a házasság ennek a személynek az ötlete volt, és nem a tiéd?
- Valaki a házasságot valami más feltételévé tette (például örökség, munka vagy gyermeke megkeresztelése)?
- A házasságkötés idején a szülőktől vagy másoktól függél a fontos döntések meghozatalában, és ha igen, a házasságról valójában a szülők vagy egy másik jelentős személy döntött?
- Ezt a házasságot a szüleid vagy rokonaid intézték, és nem a te választásod volt?
- Úgy gondolod, hogy a házasság nem jött volna létre, ha valaki, aki fontos számodra, nem ragaszkodott volna a házasság megkötéséhez?
- Valójában meg akartad szakítani a kapcsolatot, de nyomást éreztél, hogy mégis végig csináld (például egy szülő azt mondta: „Minden el van rendezve, és ragaszkodom ahhoz, hogy házasságot köss.”)?